GGD
Amsterdam

Basispakket Jeugdgezondheids-zorg Amstelland 2025-2028

Inhoud

Basispakket Jeugdgezondheidszorg Amstelland 2025-2028 3
Landelijke en regionale ontwikkelingen met impact op de JGZ 4
De waarde van Jeugdgezondheidszorg 4
Jeugdgezondheidszorg voor (aanstaande) ouders en jeugdigen 5
Jeugdgezondheidszorg voor specifieke groepen 9
Samenwerken voor de juiste zorg voor kinderen, jongeren en ouders 10
De werkwijze van de JGZ 11
Bijlage I. Plusproducten 13
Bijlage II. Wettelijk en professioneel kader jeugdgezondheidszorg 14
Bijlage III. Literatuur 15

Basispakket Jeugdgezondheidszorg Amstelland 2025-2028

Alle kinderen hebben het recht om gezond, veilig en kansrijk op te groeien. Om dat recht te beschermen is het basispakket Jeugdgezondheidszorg (JGZ) vastgesteld binnen de Wet Publieke Gezondheid. De gemeenten in de regio Amstelland zijn ervoor verantwoordelijk dat dit basispakket beschikbaar is en actief wordt aangeboden aan alle kinderen en jongeren tot 18 jaar in de regio. Zij geven de JGZ opdracht om hier uitvoering aan te geven, samen met de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP).

Voor u ligt het basispakket Jeugdgezondheidszorg Amstelland voor de periode 2025-2028. Hierin staat welke zorg we vanuit JGZ bieden en hoe we dat doen, waar we het verschil maken voor (aanstaande) ouders en jeugdigen in de regio Amstelland en hoe we vanaf de zwangerschap tot 18 jarige leeftijd van een kind bijdragen aan het verkleinen van gezondheidsverschillen tussen groepen inwoners.
De financiele aspecten rondom het aanbod van JGZ staan in de begroting die de GGD jaarlijks opstelt voor de regio. Daarnaast werkt de JGZ met meerjarenplannen, waarin op hoofdlijnen staat beschreven waar de JGZ de focus op legt in een bepaalde periode en welke acties daarbij horen. Dit plan wordt door de JGZ teams vertaald in plannen per gemeente, waarbij op basis van data en praktijkervaring wordt gekeken naar welke actuele vraagstukken prioriteit hebben en hoe de samenwerking met diverse partners versterkt wordt.

Deze versie van het basispakket Amstelland 2025-2028 is een regionale vertaling van het landelijke basispakket jeugdgezondheidszorg en een actualisering van het basispakket Amstelland 2020-2024. De landelijke en regionale ontwikkelingen rondom het sociaal domein, het jeugdstelsel en de jeugdgezondheidszorg zijn meegenomen in deze actualisatie.

We gaan in op de volgende onderwerpen:
- Landelijke en regionale ontwikkelingen met impact op de JGZ;
- De waarde van de Jeugdgezondheidszorg;
- Jeugdgezondheidszorg voor (aanstaande) ouders en jeugdigen;
- Jeugdgezondheidszorg voor specifieke groepen;
- Samenwerken voor de juiste zorg voor ouders en jeugdigen;
- De werkwijze van de JGZ.

Naast het basispakket en het Rijksvaccinatieprogramma biedt de JGZ verschillende ‘plusproducten’ aan voor groepen jeugdigen met een verhoogd risico op gezondheid- en ontwikkelingsproblemen, of op basis van specifieke wetgeving. Deze plusproducten staan in bijlage I. Tenslotte is het wettelijk en professioneel kader jeugdgezondheidszorg in bijlage II opgenomen.

Landelijke en regionale ontwikkelingen met impact op de JGZ

Over het algemeen gaat het goed met de jeugd in Nederland en de regio Amstelland. Toch heeft een toenemende groep kinderen en jongeren te maken met mentale gezondheidsproblemen. Oorzaken hiervan zijn de nasleep van de coronamaatregelen, maar jeugdigen voelen ook prestatiedruk (bijvoorbeeld in het onderwijs), druk vanuit sociale media en zorgen over de toekomst (huisvesting, klimaat, bestaanszekerheid). Dit kan leiden tot onzekere, angstige of zelfs depressieve gevoelens onder kinderen en jongeren met als gevolg een toename in het gebruik van jeugdhulp en langere wachttijden. Dit betekent dat de JGZ – samen met partijen uit de sociale basis – steeds vaker een overbruggingsrol heeft en probeert om een gezin of kind in de tussentijd toch ondersteuning te bieden waar nodig.

Er zijn grote veranderingen gaande om de zorg betaalbaar en kwalitatief op peil te houden. Landelijk zijn de **Hervormingsagenda Jeugd**, het **Gezond en Actief Leven Akkoord** (GALA) en het **Integraal Zorgakkoord** (IZA) opgesteld. Deze akkoorden hebben als doel om de toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid van zorg te borgen. In de akkoorden wordt aandacht besteed aan de beweging naar de voorkant van de zorg. De focus hierbij ligt op de verbinding tussen kind en volwassenen, de inzet op vroegsignalering, een goede aansluiting tussen informele en formele zorg, de versterking van de sociale basis en de koppeling tussen het medische- en het sociale domein en onderdelen daarvan (bestaanszekerheid, onderwijs, wonen, welzijn). Deze ontwikkelingen hebben impact op de JGZ, omdat de focus steeds meer op het belang van preventie en de ‘beweging naar de voorkant’ komt te liggen. De JGZ speelt hierin een grote rol door het signaleren en nomaliseren van kleine vragen, zorgen en problemen.

De waarde van Jeugdgezondheidszorg

Bovenstaande ontwikkelingen hebben impact op de JGZ. JGZ is een belangrijke speler in het jeugdstelsel, gericht op preventie. Zij zijn er voor alle (ongeboren) kinderen, jongeren tot 18 jaar en hun ouders of verzorgers. De JGZ volgt samen met ouders en jeugdigen preventief de ontwikkeling en gezondheid op verschillende momenten in het leven van een kind, geeft vaccinaties en ondersteunt ouders met lichte opvoedvragen.

De JGZ heeft een unieke en belangrijke positie in het stelsel. JGZ professionals zien en spreken bijna alle kinderen van 0-4 jaar en hun ouders. Ook zien zij kinderen en jongeren op het (speciaal) basisonderwijs en voortgezet onderwijs. De JGZ is erop gericht om kleine zorgen en vragen van ouders en jeugdigen klein te houden en te voorkomen dat deze uitgroeien tot grotere problemen en de inzet van zwaardere zorg. JGZ professionals geven ouders en jeugdigen advies en voorlichting, signaleren vragen en zorgen en normaliseren. Als het nodig is schakelen ze aanvullende

hulp in. De JGZ is een belangrijke (preventieve) schakel in het jeugdstelsel en werkt nauw samen met partners uit het sociale- medische- en veiligheidsdomein en uit de sociale basis.

> ***Een jeugdverpleegkundige:*** *'Ik had contact met ouders van vier kinderen die in een kwetsbare situatie zaten. Bij moeder speelde psychische problematiek en het gezin kampte met geldproblemen. Moeder raakte ongepland zwanger. Dit bleek een drieling te zijn. Ik heb samen met een professional van het sociaal wijkteam intensieve hulpverlening voor dit gezin geregeld en gecoördineerd. Hierdoor is een uithuisplaatsing van de drieling voorkomen.'*

De JGZ investeert het meeste in gezinnen, kinderen en scholen die de zorg en ondersteuning het hardst nodig hebben. Zij staat voor gelijke kansen op gezondheid voor elk kind. Juist door ongelijk investeren draagt zij bij aan het verkleinen van gezondheidsverschillen.
De JGZ werkt in de regio Amstelland vanuit zeven locaties in Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn.

Jeugdgezondheidszorg voor (aanstaande) ouders en jeugdigen

Basispakket

In het Landelijk Professioneel Kader Jeugdgezondheidszorg staat hoe de JGZ het basispakket aanbiedt. Hierbij ligt de nadruk op het aansluiten bij de wensen en behoeften van ouders en jeugdigen.

De JGZ biedt de volgende zorg aan:

- **Individuele contactmomenten** voor alle kinderen en jongeren. Tijdens deze contactmomenten (face-to-face, telefonisch, per mail of chat) kijken JGZ professionals naar de lichamelijke, cognitieve en psychosociale ontwikkeling. JGZ professionals sluiten hierbij aan bij de vragen en behoeften van ouders/verzorgers, kinderen en jongeren.
  Ook kijken de professionals met een brede blik samen met ouders/verzorgers en jeugdigen naar onderliggende factoren van gezondheidsproblemen, zoals armoede of psychische problematiek bij ouders.

- **Groepsgerichte contactmomenten** (zoals Centering Parenting, waarbij samen met jonge ouders in een groep naar groei en ontwikkeling wordt gekeken en jonge ouders onder begeleiding van een jeugdverpleegkundige tips en ervaringen uitwisselen en elkaar ondersteunen).

- Pasgeborenen krijgen de **hielprik** (een screening op ernstige, zeldzame, behandelbare aangeboren aandoeningen) en de **neonatale gehoorscreening**.

- Al onze locaties hebben een **open inloopspreekuur**. Voor ouders is dit een laagdrempelige manier om zonder afspraak hun kind te laten wegen, of om hun vragen te stellen op het gebied van opvoeden en opgroeien aan de jeugdarts of jeugdverpleegkundige.

- De JGZ professional maakt in gesprekken met jonge ouders gebruik van de **Samen Starten methodiek**. Met behulp van de methodiek gaan professionals op een gestructureerde manier in gesprek met de ouders over de ontwikkeling van het kind in zijn omgeving. Wanneer het kind 8 weken oud is, staan de ouders en professional uitgebreid stil bij de brede (opvoed)situatie van het gezin.

- **Jeugdgezondheidszorg leidt kinderen wanneer nodig actief toe naar voorschoolse educatie**. Bij risico's op taalachterstand en een onderwijsachterstand adviseren JGZ professionals ouders om hun kind aan te melden bij de voorschool en geven zij een verwijzing hiervoor. Zij monitoren of de deelname start wanneer het kind 2 jaar is.

- **De JGZ adviseert leerlingen, ouders en school bij (zorgelijk) ziekteverzuim van leerlingen** op het primair-, voortgezet- en speciaal onderwijs en het MBO tot 18 jaar. JGZ professionals kijken samen met leerlingen en ouders, en zo nodig en met toestemming ook in overleg met behandelaren en leerplicht, hoe een leerling weer kan deelnemen aan onderwijs. Waar nodig wordt aanvullende hulp ingeschakeld. De JGZ gebruikt hierbij een effectieve methodiek voor de aanpak van ziekteverzuim, **MAZL** genaamd.

- **De JGZ kan een vrijstelling van de leerplicht afgeven**. Voor kinderen van 5 tot 16 jaar geldt leerplicht. In een aantal gevallen kunnen ouders zich op basis van artikel 5 van de Leerplichtwet beroepen op een volledige vrijstelling van de leerplicht. Ouders vragen dan een vrijstelling van de leerplicht aan bij de leerplichtambtenaar van de gemeente. Daarbij is een recente verklaring nodig van een onafhankelijke arts die is aangewezen door burgemeester en wethouders, in dit geval de jeugdarts van de GGD. De jeugdarts heeft sociaal-medische expertise en gaat in contact met ouders en jeugdige, en met betrokken hulp- en zorgverleners en het Samenwerkingsverband. De jeugdarts kijkt breed naar gezondheid en omgeving en maakt een afweging of de jeugdige weer passend aan onderwijs kan deelnemen. Als dit (nog) niet het geval is, geeft de jeugdarts een vrijstelling af. De duur hiervan kan variëren.

- Met de **Jeugdgezondheidsmonitor** brengt de JGZ periodiek de lichamelijke en psychosociale gezondheid van jeugdigen in kaart. JGZ professionals gebruiken hierbij informatie vanuit (papieren of digitale) vragenlijsten die door jeugdigen, ouders en leerkrachten zijn ingevuld. De Jeugdgezondheidsmonitor geeft inzichten in de gezondheid van jeugdigen op individueel, school- en gemeentelijk niveau. Als de uitkomsten van de vragenlijst hier aanleiding toe geeft – of als er vragen of zorgen zijn vanuit de jeugdige zelf, de leerkracht of de ouders – wordt de leerling uitgenodigd voor een contactmoment met een JGZ professional.
  Scholen en gemeenten kunnen de uitkomsten van de Jeugdgezondheidsmonitor gebruiken voor het gezondheidsbeleid en het preventief inzetten op thema's die op school spelen. De GGD adviseert scholen hierbij.

Rijksvaccinatieprogramma

Naast het basispakket voert de JGZ in opdracht van de regio ook het Rijksvaccinatieprogramma uit. Het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) beschermt kinderen en jongeren tegen twaalf ernstige ziekten. De vaccinaties zijn gratis en vrijwillig. Met vaccineren bescherm je jezelf maar ook anderen (groepsimmuniteit). Hoe meer kinderen en jongeren gevaccineerd zijn, hoe kleiner de kans op verspreiding van infectieziekten. De volgende vaccinaties worden (gratis) gegeven aan zwangeren, kinderen en jongeren in het kader van het RVP:

- De **maternale kinkhoestvaccinatie** ('22 wekenprik') en vanaf najaar 2023 ook de **maternale griepvaccinatie** voor zwangeren;
- **Vaccinaties voor kinderen tot 4 jaar** worden aangeboden tijdens contacten (op afspraak en inloop) op de JGZ locaties in de regio. **Schoolgaande kinderen en jongeren kunnen voor vaccinaties terecht tijdens (grootschalige) vaccinatiecampagnedagen**. Daarnaast zijn er voor schoolgaande kinderen en jongeren ook **inhaalvaccinatiespreekuren** op jeugdgezondheidszorglocaties. Tot aan de leeftijd van 18 jaar biedt de JGZ gemiste vaccinaties gratis aan tijdens onze contacten met kinderen en jongeren.
- Het RVP vaccinatieschema (zie volgende pagina) is aan veranderingen onderhevig. Vanaf 2024 is de rotavirusvaccinatie voor baby's aan het RVP toegevoegd. Vanaf 2025 wijzigt het vaccinatieschema op advies van de Gezondheidsraad. Het actuele landelijke vaccinatieschema is te vinden op de website van het Rijksvaccinatieprogramma.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Welke vaccinaties krijgt mijn kind?

6-9 weken

Rota - vanaf 2024*

(DKTP-Hib-HepB)**

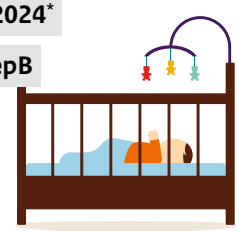

3 maanden

Rota - vanaf 2024*

DKTP-Hib-HepB

Pneu

5 maanden

DKTP-Hib-HepB

Pneu

12 maanden***

DKTP-Hib-HepB

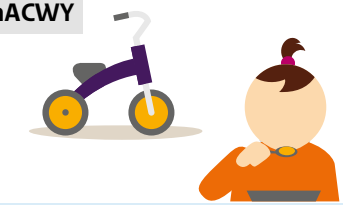
Pneu

14 maanden

BMR

MenACWY

4 jaar

DKTP

9 jaar

DTP

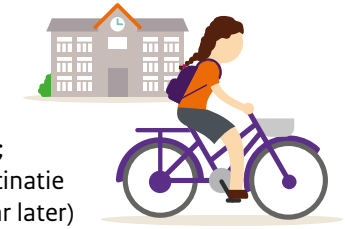
BMR

10 jaar

HPV

(2 keer;
2e vaccinatie
half jaar later)

14 jaar

MenACWY

Betekenis afkortingen

Rota	Rotavirus
D	Difterie
K	Kinkhoest
T	Tetanus
P	Polio
Hib	Haemophilus influenzae type b
HepB	Hepatitis B
Pneu	Pneumokokken
B	Bof
M	Mazelen
R	Rodehond
MenACWY	Meningokokken ACWY
HPV	Humaan papillomavirus

* Voor kinderen geboren vanaf 1 januari 2024.

** Alleen als de moeder niet is gevaccineerd tegen kinkhoest tijdens de zwangerschap (22 wekenprik), en in bijzondere situaties. De jeugdarts bespreekt dit met je.

*** Was 11 maanden, wordt 12 maanden voor kinderen geboren vanaf 1 januari 2024.

015130

Jeugdgezondheidszorg voor specifieke groepen

Vanuit haar visie streeft de JGZ naar gelijke kansen voor ieder kind. Dit betekent dat JGZ extra aandacht heeft voor een aantal groepen om gelijke kansen op gezondheid te vergroten.

Zorg voor nieuwkomers

Voor nieuwkomers is het belangrijk dat zij na aankomst in de regio tijdig in contact komen met de jeugd-gezondheidszorg. Zo kan de JGZ hen direct uitnodigen voor **contactmomenten (nieuwkomersonderzoeken) en vaccinaties**. Het vergt extra tijd en inspanning om deze groep ouders en kinderen te bereiken en alle zorg aan te bieden. De zorg voor nieuwkomers vraagt vaak ook inzet van officiële tolken bij het gesprek met ouders, kinderen en jongeren.

Jeugdgezondheidszorg zet zich specifiek in voor de groep asielkinderen die vanuit een Centraal Orgaan opvang Asielzoekers in (crisis)noodopvanglocaties en asielzoekerscentra verblijven. Deze zorg valt onder de Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers. De JGZ professionals voeren **nieuwkomersonderzoeken** uit en stellen **inhaalvaccinatieschema's** volgens het Rijksvaccinatieprogramma op. In het belang van goede communicatie bij taalbarrieres schakelen zij waar nodig een tolk in. De professionals hebben extra aandacht voor het psychisch welbevinden van deze kinderen en gezinnen en geven cultuursensitieve **voorlichting en adviezen**.

Vanwege de situatie in de Oekraïne ontvluchten vele inwoners van Oekraine hun land. De publieke gezondheidszorg draagt bij aan de opvang en gezondheidszorg voor vluchtelingen die naar de Amstelland gemeenten komen. Ook bij de opvang van vluchtelingen uit Oekraine is er een rol voor publieke gezondheidszorg, zoals infectieziektebestrijding, jeugdgezondheidszorg en psychosociale hulp. Oekraïners mogen vanwege hun Europese status vrij in de Europese Unie verblijven. Zij hoeven geen asiel aan te vragen en hebben daarmee een aparte status ten opzichte van andere vluchtelingen. Ze kunnen gebruik-maken van de reguliere gezondheidszorg.

Omdat ouders uit Oekraïne en andere landen meestal niet goed bekend zijn met ons Nederlandse zorg-systeem en de jeugdgezondheidszorg, investeert de JGZ extra in het bereiken van deze ouders en kinderen en in de uitleg van de reguliere zorg. Hierbij worden communicatiematerialen in eigen taal en in het Engels gebruikt. De JGZ spant zich in om deze vluchtelingenkinderen zo snel mogelijk in beeld te hebben, noodzakelijke **screeningen op lichamelijk, cognitief en psychosociaal gebied** uit te voeren. Aan pasgeborenen wordt tot de leeftijd van 3 maanden de **gehoorscreening** aangeboden en tot de leeftijd van 6 maanden de **hielprikscreening**. De JGZ geeft **voorlichting, advies en ondersteuning op maat** en bieden de **vaccinaties** volgens het Rijksvaccinatie-programma aan.

Zorg voor ongeboren en jonge kinderen en hun ouders

Elk kind verdient een gezonde en kansrijke start. In Amstelland investeert de JGZ in prenatale en vroege preventie. De gezondheid van een kind in de eerste 1000 dagen is sterk bepalend voor de fysieke en mentale gezondheid op latere leeftijd. Deze eerste 1000 dagen zijn hiermee van cruciaal belang voor de gezondheid van generaties van nu en in de toekomst. Niet alle kinderen hebben op dit moment dezelfde kansen op een goede start en gezond en veilig opgroeien. Er zijn grote verschillen in gezondheid tussen gebieden. De JGZ zet zich in om deze verschillen te verkleinen.
Voor zwangeren in kwetsbare omstandigheden biedt de JGZ sinds 1 juli 2022 **prenatale contactmomenten** aan, zodat aanstaande ouders al tijdens de zwangerschap passende zorg en ondersteuning krijgen, om hun kind een goede start te geven.
Daarnaast biedt JGZ in aansluiting op **Centering Pregnancy** door verloskundigen **Centering Parenting** (groepsbijeenkomsten) aan voor jonge ouders. Jonge ouders gaan tijdens deze bijeenkomsten met elkaar in gesprek over onderwerpen die bij hen leven, onder begeleiding van een jeugdverpleegkundige. Dit draagt bij aan het normaliseren van vragen en zorgen en ook aan het opbouwen van een sociaal netwerk van de deelnemers.
Verder sluiten professionals aan bij verschillende initiatieven in de regio, zoals **spelinlopen** en **ouder-cafés**. Dit doen zij om **contact te maken met ouders, voorlichting** te geven en **vragen te beantwoorden** over bijvoorbeeld opvoeding, ontwikkeling, gezonde voeding en vaccinaties.

Stevig Ouderschap

Stevig Ouderschap is een preventief programma voor ouders die, om wat voor reden dan ook, wat extra steun kunnen gebruiken bij het opvoeden van hun kind(eren). Het kan gaan om een verhoogd risico op opvoedingsproblematiek, weinig steun vanuit de eigen directe omgeving, onzekerheid over het ouderschap of een belaste jeugd. Ook ouders met ernstige problemen zoals verslaving, psychiatrische problemen of multiproblem gezinnen hebben baat bij Stevig Ouderschap om te werken aan de versterking van het ouderschap. Stevig Ouderschap gaat uit van eigen kracht, eigen behoeften en eigen invulling. Daarom vinden de gesprekken plaats bij de mensen thuis.
Het programma bestaat uit een aantal huisbezoeken gedurende 1,5 jaar door een speciaal opgeleide jeugdverpleegkundige. Met deze huisbezoeken krijgt de Stevig Ouderschap jeugdverpleegkundige een beter beeld van de gezinssituatie en kan er gericht ondersteuning geboden worden.

Samenwerken voor de juiste zorg voor kinderen, jongeren en ouders

Bij de uitvoering van het basispakket en het Rijks-vaccinatieprogramma werkt de JGZ nauw samen met een breed netwerk van partijen in het jeugdstelsel. De Jeugdgezondheidszorg werkt samen met de netwerkpartners uit de **sociale basis**, bijvoorbeeld met (voor)scholen, sport- en vrijwilligersorganisaties. Door samen met hen in te zetten op preventie dragen we bij aan het voorkomen van zwaardere problemen en duurdere zorg.

De JGZ ziet kinderen en gezinnen regelmatig en signaleert vragen en zorgen. Als deze vragen en zorgen op een ander domein liggen, halen zij partners erbij met de juiste kennis en expertise. De JGZ zet dan ook in op een stevige samenwerking met de **sociale wijkteams**. Vanuit de brede blik van JGZ professionals schakelen zij wanneer nodig met professionals van de sociale wijkteams, bijvoorbeeld bij bestaansonzekerheid.
Wanneer er toch sprake is van complexere problematiek en inzet van zwaardere zorg nodig is, wordt **specialistische jeugdhulp** ingeschakeld. Continuïteit en de vertrouwensband met het gezin zijn hierbij leidend. Jeugdgezondheidszorg houdt waar noodzakelijk contact met gezinnen als passende hulp door wachtlijsten bij specialistische jeugdhulp nog niet opgestart kan worden.
De JGZ levert een bijdrage aan het veilig opgroeien van kinderen door kindermishandeling vroegtijdig te signaleren en draagt bij aan een sluitend **netwerk bij onveiligheid**. Bij (vermoedens van) onveiligheid, volgt de JGZ de stappen uit de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.
Bij onmacht en opvoedstress van ouders door bijvoorbeeld armoede, psychiatrische problemen of verstandelijke beperking haalt de JGZ volwassenen (gezondheids)zorg en/of ondersteuning erbij.

Samenwerking rondom bestaanszekerheid en veiligheid in gezinnen is belangrijk voor kinderen en ouders.

Vanuit de focus op preventie en meer gebiedsgericht, outreachend en vraaggericht werken, versterkt de JGZ de samenwerking met andere partners zoals de huisartsen, kraamzorg en verloskundigen.

Deze samenwerking komt terug in onze werkwijze volgens zes leidende principes:

1. Hulp voor de meest kwetsbare gezinnen: inzet waar dit het hardste nodig is;
2. Normaliseren: sommige (kleine) problemen zijn onderdeel van het opgroeien;
3. Integrale matched care: integraal werken met partners;
4. Gebiedsgerichte organisatie: zorg sluit aan op de eigen leefomgeving;
5. Zo thuis mogelijk: inzet op hulp vanuit de eigen omgeving;
6. Werken vanuit een lerend systeem in gezamenlijke verantwoordelijkheid: we blijven evalueren en daarvan leren.

De werkwijze van de JGZ

Als jeugdgezondheidszorg spelen we een belangrijke rol in het voorkomen, signaleren en normaliseren van problemen. De JGZ werkt **gezinsgericht** vanuit het perspectief van **positieve gezondheid** samen met ouders. De JGZ professionals werken **outreachend**, zij gaan naar plekken waar kinderen en ouders zijn, bijvoorbeeld door aan te sluiten bij initiatieven in de gemeenten waar ouders en kinderen komen. Hierbij is belangrijk dat professionals **een brede blik** op jeugdige, gezin en omgeving (opvang, school, werk, huisvesting, netwerk, hulp en zorg) hebben. En dat zij ook naar de oorzaken van gezondheidsproblemen kijken, zoals armoede of psychische problematiek.

> ***Een jeugdverpleegkundige:*** *'Ik merk vaak dat ouders in een kwetsbare situatie het fijn vinden als ik bij hen thuis kom in plaats van dat we afspreken op locatie. Dan ben ik te gast in een voor het gezin vertrouwde omgeving. Dit draagt bij aan openheid en vertrouwen, waardoor ik weer beter kan inschatten wat er nodig is en hoe ik het gezin goed verder kan helpen.'*

Zorg op maat

In de contacten met ouders en jeugdigen biedt de JGZ **zorg op maat**. Dit betekent dat JGZ professionals in overleg en naar behoefte het volgende contact-moment, frequentie en vorm bepalen.
Professionals handelen vanuit vakmanschap en op basis van beschikbare (wetenschappelijke) kennis, professionele richtlijnen en praktijkervaringen.
Zij spelen een belangrijke rol in vroegsignalering, de inzet van korte interventies en halen tijdig passende zorg of ondersteuning erbij indien nodig. Samen met ouders en jeugdigen beslissen zij over wat nodig is, en doen zij wat werkt. Op deze manier kan JGZ extra aandacht besteden aan de gezinnen en kinderen die dat nodig hebben en minder waar dat kan.

Digitale zorg

Bij zorg op maat horen ook de **digitale contacten met ouders en jongeren**. Professionals kijken samen met ouders en jongeren in welke vorm we contacten aanbieden en wat digitaal kan. Het is ook mogelijk voor ouders en jongeren om te chatten met een jeugdverpleegkundige.

Via het **ouderportaal** is kunnen zwangeren en ouders van kinderen tot 12 jaar afspraken maken en afspraken voor een vaccinatie verzetten.

Door koppelingen van systemen kan de JGZ digitaal en rechtstreeks (zonder tussenkomst van de huisarts) verwijzen naar (medisch) specialisten. Dit bespaart tijd en kosten van de huisarts, tijd van ouders en voorkomt vertraging in het verwijsproces. De terugkoppeling wordt direct digitaal aan het juiste kinddossier gekoppeld.

Datagestuurd werken

De JGZ monitort de gezondheid van groepen jeugdigen en kijken op basis van data en trends gericht naar wat speelt en welke interventies passend zijn.
We stellen data beschikbaar aan de teams in de gebieden. Hierdoor kunnen we extra en gericht investeren in gebieden met gezondheidsachter-standen en in (groepen) jeugdigen en gezinnen in kwetsbare situaties.

Bijlage I. Plusproducten

Als aanvulling op het Basispakket Jeugdgezondheidszorg Amstelland 2024-2028 biedt de JGZ plusproducten als aanvullend preventief aanbod aan. Onderstaande plusproducten zijn op maat van toepassing voor verschillende gemeenten.

Preventieve logopedie

Om kinderen en gezinnen bij zorgen of problemen in de taal- en spraakontwikkeling vroegtijdig te ondersteunen, biedt de JGZ voor kinderen van 1 tot 6 jaar preventieve logopedie aan. Dit voorkomt ernstigere problemen in taal- en spraakontwikkeling met gevolgen voor de verdere leerontwikkeling, gedrag en sociale contacten. De logopedisten van de JGZ werken op jeugdgezondheidszorglocaties, de kinderopvang en op voorscholen en scholen primair onderwijs.

Dit plusproduct wordt ingezet in de gemeenten Ouder-Amstel en Diemen.

Extra meten en wegen

Jeugdverpleegkundigen voeren voor specifieke groepen leerlingen op scholen met een hoger risico op overgewicht een extra contactmoment uit. Zij meten en wegen op school de leerlingen in een bepaalde groep (4 of 5) zodat kinderen en ouders waar nodig bij overgewicht of obesitas tijdig ondersteund kunnen worden naar een gezonder gewicht.

Dit plusproduct wordt ingezet in de gemeenten Uithoorn, Aalsmeer en Diemen.

Centrale zorgverlener

De jeugdverpleegkundige begeleidt in de rol van centrale zorgverlener kinderen met matig overgewicht, obesitas graad 1 en multiproblematiek of obesitas graad 2 en 3 voor de periode van maximaal 3 jaren. De centrale zorgverlener begeleidt het kind en gezin bij het veranderen van de leefstijl en coördineert de ondersteuning en zorg die hiervoor nodig is domein overstijgend. Hierbij is de CZV is het eerste aanspreekpunt voor het gezin en aanspreekpunt voor andere zorgverleners. De CZV ziet er op toe dat afspraken aansluiten op de wensen van het kind en het gezin, dat afspraken over zorg en behandeling op elkaar zijn afgestemd en dat afspraken zoals vastgelegd in het individueel zorgplan, worden nageleefd.
Vanaf 2024 is een nieuwe landelijke beleidsregel van kracht, waardoor de inzet van de centrale zorgverlener voor kinderen met een matig verhoogd Gewicht Gerelateerde GzondheidsRisico overgewicht vergoed wordt door de zorgverzekeraar. 2024 wordt een overgangsjaar. De GGD'en zijn in kaart aan het brengen hoe zij hier (eventueel met andere netwerkpartners) uitvoering aan kunnen geven en wat hiervoor nodig is. In Aalsmeer wordt de centrale zorgverlener tot nu toe als plusproduct ingezet. Als de uitwerking van de landelijke beleidsregel concreet is voor gemeenten, wordt Aalsmeer hierin meegenomen.

Opvoedondersteuning

Jeugdverpleegkundigen ondersteunen ouders met kinderen tot 18 jaar als opvoedadviseur met behulp van de effectief bewezen methode Positief Opvoeden (Triple P) bij de opvoeding. Positief Opvoeden herstelt het zelfregulerend vermogen van ouders en bevordert een gezonde ontwikkeling van het kind. Jeugdverpleegkundigen bieden de opvoedondersteuning individueel of groepsgericht aan in de wijk. Dit kan tijdens opvoedspreekuren of in oudercursussen voor ouders van kinderen in verschillende leeftijden. Daarnaast zijn themabijeenkomsten op de kinderopvang mogelijk en deelname aan netwerkbijeenkomsten rondom opvoedondersteuning.

Dit plusproduct wordt ingezet in de gemeenten Ouder-Amstel, Diemen en vanaf 2025 ook in Amstelveen en Aalsmeer.

MBO: 18 plus

De zorg op maat voor leerlingen van het middelbaar beroepsonderwijs valt tot de leeftijd van 18 jaar onder het Basispakket Jeugdgezondheidszorg Amstelland. De zorg op maat voor de leeftijd vanaf 18 jaar valt onder de Plusproducten. Deze zorg op maat kan bijvoorbeeld bestaan uit extra ondersteuning en advisering bij problemen in mentale en lichamelijke gezondheid, bij vragen in relatie met ziekteverzuim en uit deelname aan multidisciplinaire overleggen op school.

Dit plusproduct wordt ingezet in de gemeenten Amstelveen en Aalsmeer.

Sociaal Medische Indicatie

In sommige gevallen kunnen kinderen naar de kinderopvang op grond van een sociaal-medische indicatie (SMI). Jeugdartsen van de GGD onderzoeken of een SMI noodzakelijk is en geven dan een SMI af. Hiermee kunnen kinderen voor een bepaalde periode een aantal (maximaal twee) dagen per week op kosten van de gemeente naar de kinderopvang of buitenschoolse opvang.

Dit plusproduct wordt ingezet in de gemeente Diemen.

Bijlage II. Wettelijk en professioneel kader jeugdgezondheidszorg

Alle jeugdigen van 0-18 jaar in Nederland hebben recht op jeugdgezondheidszorg, aangeboden onder verantwoordelijkheid van de gemeente. Jeugdgezondheidszorg werkt vanuit de Wet publieke gezondheid (Wpg), het Besluit publieke gezondheid en soms ook vanuit andere wettelijke kaders zoals de Jeugdwet en de Zorgverzekeringswet.

Gemeenten kunnen samenhangend beleid in het sociale domein versterken door samenhang te creëren tussen de Wet publieke gezondheid (Wpg), de Jeugdwet, de Zorgverzekeringswet, de wetgeving Passend Onderwijs en de Participatiewet, zodat kinderen – alszij dit nodig hebben – optimaal en zo efficiënt mogelijk ondersteund en geholpen worden. De JGZ is een belangrijke schakel en zoekt proactief samenwerking op met partners in het sociaal, veiligheids-, medische- en publieke domein.

Het landelijke basispakket jeugdgezondheidszorg is in 2015 vernieuwd om beter te kunnen aansluiten bij wetenschappelijke inzichten en maatschappelijke ontwikkelingen. Hierin staat welk pakket aan preventieve gezondheidszorg elk gezin en iedere jeugdige in Nederland van de jeugdgezondheidszorg organisaties aangeboden moet krijgen. Naast de kerntaken (zoals preventieve voorlichting, vroegsignalering, lichte ondersteuning en verwijzing) en de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma heeft jeugdgezondheidszorg ook taken op het gebied van samenwerking met partners in het sociaal domein en advisering over collectieve maatregelen en activiteiten op basis van analyse van verkregen gegevens.

Het (geactualiseerde) Landelijk Professioneel Kader geeft de professionals jeugdgezondheidszorg handvatten bij het bieden van zorg op maat.

In de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg werken professionals en organisaties samen met geboortezorg, kinderopvang, onderwijs, wijk- en buurtteams, lokale en landelijke overheden, kennisinstituten, andere professionals in de zorg en jeugdhulp en volwassenenzorg.

Bijlage III. Literatuur

- Wettelijk kader Basispakket JGZ – NCJ
  www.ncj.nl/onderwerp/basispakket-jgz/wettelijk-kader-basispakket-jgz/

- Basispakket Jeugdgezondheidszorg

- Het Landelijk Professioneel Kader (LPK) – NCJ
  (www.ncj.nl/onderwerp/landelijk-professioneel-kader-lpk/

- Rijksvaccinatieprogramma – Rijksvaccinatieprogramma.nl

LAS23474